

MIT MÉR A STANAG 2 ÍRÁSKÉSZSÉG VIZSGA?

Régen az írás külön hivatás volt, az írásos dokumentumokat képzett írnokok készítették. Ma az írás képessége szinte mindenki számára nélkülözhetetlen a mindennapi élet és a munka területén egyaránt. Jól írni azonban nem könnyű sem az anyanyelvünkön, sem idegen nyelven. A multinacionális katonai környezetben dolgozó tisztek és tiszthelyettesek számára is rendkívül fontos a beosztáshoz előírt szintű idegen nyelvi (elsősorban angol) íráskészség elsajátítása feladataik maradéktalan teljesítése érdekében. A készség szintje nyelvi teszttel ellenőrizhető leghatékonyabban. Írásomban az íráskészség mérésének rövid elméleti áttekintése után, a Magyarországon akkreditált NATO STANAG 6001 nyelvvizsga 2-es szintű íráskészség teszt elemzését végzem el a mért alkészségek és az értékelés kritériumainak szempontjából.

BEVEZETÉS

Tanulmányomban, mely egy a magyarországi NATO STANAG 6001 (továbbiakban STANAG) vizsgarendszer 2-es szintű (középfok, B2) vizsgáit készségenként (beszédértés, beszédkészség olvasásértés, íráskészség) elemző sorozat harmadik része, az íráskészség vizsgarész bemutatását és elemzését végzem el. A két receptív készség (olvasásértés és beszédértés) feladatainak vizsgálata után, a produktív írásbeli készség, az íráskészség teszt elemzése következik a feladatok típusa, tartalma, az alkalmazott tesztechnikák és az értékelés kritériumainak szempontjából. Céлом, hogy rámutatva a mért tartalmakra és alkészségekre (az írás szintjeire), illetve az értékelés szempontjait tudatosítva, megvilágítsam a STANAG 2 szintű vizsgázóval szemben támasztott követelményeket, és ezáltal segítsen a vizsgára való sikeresebb felkészülést.

AZ ÍRÁSKÉSZSÉG

Mit jelent az, hogy valaki megfelelő íráskészséggel rendelkezik? Mikor állíthatjuk valakiről, hogy tud írni egy adott idegen nyelven? Mire képes az, aki tud írni például angolul? A szakirodalom a következő képességeket említi:

- képes a helyesírás és központozás szabályait alkalmazni;
- képes nyelvtanilag helyes mondatokat írni;
- képes a mondatokat bekezdésekké, a bekezdéseket koherens szöveggé összekapcsolni;
- képes a megfelelő tartalmi elemek kiválasztására és az irreleváns információ kiszűrésére;
- képes a kreatív gondolkodásra és gondolatai írásban való kifejtésére;
- képes egy adott cél érdekében, adott olvasónak írni;
- képes hatékonyan használni a nyelvet.

A fenti állításokból összeáll a kommunikatív íráskészség definíciója: képesség a gondolatok írásban való kifejtésére, adott olvasóközönség és kommunikatív cél követelményeinek megfelelő pontos és hatékony megfogalmazására. (Kontra és Kormos 2007. 96.o.)

Az idegen nyelven való írás más és más tevékenységet jelent a különböző nyelvi szinteken lévő nyelvhasználók számára. A szakirodalom az írástevékenységeket több szintre bontja. Ezek a szintek egymásra épülnek, a magasabb szintek nagyobb nyelvi kompetenciát feltételeznek. Brown (2004. 220-241.o.) az idegen nyelven való írástevékenység négy szintjét különbözteti meg.

1. Utánzó (*imitative*) írás: betűk, szavak, esetleg rövid mondatok leírására korlátozódik, a helyesírás és központozás, más szóval az írás mechanizmusainak elsajátítását foglalja magában. Ezen a szinten az írás formai elemein van a hangsúly, a jelentés és a tartalom másodlagos. Ilyen típusú írásfeladatok a másolás, képek

alapján egyértelmű dolgok megnevezése, egyszerű formanyomtatványok kitöltése, számok vagy rövidítések teljes alakjának kiírása, szavak diktálása.

2. Intenzív vagy irányított (*intensive, controlled*) írás: a mechanizmusok elsajátítása után a következő szintet a kontextusba illő szókincs és a megfelelő nyelvtani elemek mondat szintjéig történő alkalmazásának képessége jelenti. A nyelvtanuló elsősorban azért ír, hogy megmutassa nyelvtani, szókincsbeli, szintaktikai jártasságát, és nem azért, hogy valamilyen autentikus céllal jelentést közvetítsen. Intenzív típusú írásfeladat lehet bekezdés terjedelmű szöveg diktálása,¹ nyelvtani konverziós (átalakító) feladatok, képleírás, helyes szórend felállítása, rövid válasz feladatok stb.
3. Reagáló (*responsive*) írás: ez a szint már a mondatok bekezdéssé és néhány bekezdés szöveggé kapcsolását jelenti. A szöveg műfaja lehet rövid elbeszélés, leírás, jelentés, összefoglalás, táblázatok és ábrák értelmezése. Az írást megadott szempontok irányítják, ugyanakkor a nyelvtanuló már rendelkezik bizonyos fokú önállósággal és választással a formai elemek alkalmazása terén. Kreativitása is szerephez jut az írásmű elkészítésénél. Ennél a szintnél, a forma mellett már nagy jelentőség tulajdonítható a tartalom és a szöveg összefüggéseinek. Fontos az írás sikeressége szempontjából valamilyen megadott kommunikációs cél elérése, egymással logikus kapcsolatban lévő gondolatok kifejtése, valamint az olvasó helyzetének és szempontjainak figyelembevétele. Ilyen típusú feladat az irányított fogalmazás vagy a tömörítés.
4. Extenzív vagy szabad (*extensive*) írás: ez a szint abban különbözik a reagáló írástól, hogy jelentősen nagyobb terjedelmű szövegek tartoznak ide és az író sokkal több választási szabadsággal rendelkezik. Ez a szint már feltételezi, hogy a nyelvhasználó birtokában van különböző írásstratégiáknak. A hangsúly a kommunikatív cél elérésére, a gondolatok logikus kifejtésére, alátámasztására, illusztrálására tevődik. Extenzív írásmunka lehet például egy esszé, projektről szóló jelentés vagy szakdolgozat.

Műfaját tekintve Brown (2004. 219.o.) az írásmunkákat három kategóriába sorolja:

- tudományos (pl. fogalmazás, esszé, szakdolgozat)
- munkával kapcsolatos (pl. levél, üzenet, email, feljegyzés, emlékeztető, jelentés)
- személyes (levél, üzenet, email, üdvözlőlap, meghívás, bevásárló lista, recept stb.)

Az írás célját figyelembe véve, megkülönböztetünk:

- információközlő szövegeket,
- rábeszélő szövegeket, melyek célja az olvasó meggyőzése,
- narratívát, azaz történet előadása,
- leírást,
- szépirodalmi szövegeket. (Bárdos 2002. 224.o.)

AZ ÍRÁSKÉSZSÉG MÉRÉSE

Az íráskészség mérésének legjobb módja, ha íratjuk a vizsgázót, azaz közvetlenül teszteljük a készséget. (Hughes 2003. 83.o.) Ez a megállapítás magától értetődőnek tűnhet, ugyanakkor az íráskészség mérésének bevett módja az indirekt tesztelés is. Közvetett írásfeladat például a hibajavítás vagy a megfelelő kötőszó kiválasztása feleletválasztós tesztben, melyek kétségtelen előnye a gyors és objektív javíthatóság. Bár statisztikailag mutat bizonyos fokú relációt a hibajavítási és fogalmazási képesség, a kettő távolról sem ugyanaz. (Hughes 2003. 18.o.) A közvetett módszerek alkalmazása a produktív készségek tesztelésében könnyen negatív visszahatást gyakorolhat a nyelvtanításra –

¹ A diktálás halott szövegértési feladat is egyben.

figyelmeztet Hughes. (2003. 83.o.) A vizsgafelkészítő csoportokban ugyanis az írás gyakorlásának helyét átveheti a kommunikatív cél nélkül történő, mechanikus feladatmegoldás.

Hughes (2003. 83-108.o.) az íráskészség tesztelésének problematikáját három elv köré csoportosítja, melyek a következők: a vizsgafeladatok minősége, a validitás² biztosítása és a megfelelő értékelő skála.

1. A vizsga minőségének biztosítása érdekében olyan tesztfeladatokat kell kidolgozni, amelyek megfelelően reprezentálják azon feladatok halmazát, amelyeket a vizsgázónak meg kell tudnia oldani. Hogy mi az pontosan, amire a vizsgázónak képesnek kell lennie, azt a tesztspecifikáció³ tartalmazza. A specifikáció határozza meg, hogy a vizsgázónak milyen tevékenységeket kell tudnia végrehajtani (pl. leírás, magyarázat, összehasonlítás, érvelés), továbbá a szövegek típusát (pl. levél, üzenet, jelentés, utasítás), a témaköröket, a szövegek terjedelmét, esetleg címzettjeit. A tartalmi érvényesség szempontjából az ideális vizsga mindegyik specifikációban szereplő tevékenységet és szövegtípust tartalmazná, ez azonban természetesen nem kivitelezhető a gyakorlatban. A vizsga validitása és a nyelvtanításra gyakorolt pozitív visszahatása érdekében azonban törekedni kell a minél szélesebb mintavételre, célszerű több, egymástól független feladatot adni a vizsgázónak. Természetesen ebben a helyzetben is meg kell találni az egyensúlyt a megfelelően széles mintavétel és a gyakorlati szempontok között.
2. Az írásfeladatok legyenek érvényesek abban a tekintetben is, hogy valóban csak az íráskészséget mérik és semmi más. Nyelvi teszteléskor a jelölt nyelvtudását kívánjuk mérni, és nem a kreativitását, képzelőerejét, intelligenciáját vagy műveltségét, ezért kerüljük az olyan feladatokat, amelyek ezeket a képességeket mérik. Az utasításokban világosan és egyértelműen meg kell határozni, hogy mit várunk el a vizsgázótól. A túlzottan nagy szabadság a feladat megoldásában veszélyezteti az érvényességet és a megbízhatóságot is.
3. A pontos értékelés szempontjából fontos, hogy a vizsgafeladatok megbízhatóan értékelhetők legyenek. A gyakorlatban kivitelezhető lehető legtöbb feladatot adjuk, hisz minél több értékelést kap a vizsgázó, annál megbízhatóbb lesz a végső összegzett teljesítményének pontszáma. A vizsgázókat megfelelő utasításokkal kell ellátni, hogy valóban mindenki ugyanazt a feladatot csinálja és egyben ez a korlátozás biztosítja a dolgozatok összehasonlíthatóságát is. A megbízható értékelés szempontjából az is fontos, hogy a vizsgázók által produkált szövegek elég hosszúak legyenek. Az íráskészség bizonyos szintjeinek (szövegszervezés, koherencia) méréséhez szükség van megfelelő terjedelmű szövegre. A megírt szövegeket érvényes és megbízható pontozási skálán felkészült javítók értékeljék.

FELADATTÍPUSOK

Az írásbeli tesztfeladatok – Brown szintezésével összhangban – az abszolút kötött és a teljesen szabad feladattípusok között mozognak. Bárdos Jenő a feladattípusok osztályozásánál Richard West rendszerét idézi, mely a szigorúan ellenőrzött (kontrollált) feladatokról az irányított feladatokon át a szinte megkötések nélküli, szabad feladatokig terjed. West tipológiáját táblázatos formában közli.

² Érvényesség: a vizsgafeladat valóban azt teszteli, amit mérni akarunk.

³ A nyelvvizsga céljainak, feladatainak pontos, részletes leírása.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2012.

5. évfolyam 1-2. szám

NÁBRÁDI Nóra

A KONTROLLÁLTSÁG FOKA →→→→→→→→→→→→→→→→		
SZIGORÚAN ELLENŐRZÖTT	IRÁNYÍTOTT	NEM KONTROLLÁLT, SZABAD
objektív, feleletválasztós tesztek szövegek hibajavítása átalakításos feladatok szövegkiegészítés (cloze procedure) fordítás stb.	kérdőívek kitöltése üzenetek átadása (írásban) jegyzetelés, kivonatolás, tömörítés, „summázás” leírás információ alapján (forrása: ábra, kép, fotó, térkép, grafika stb.) utasítások adása írásban érvelés (megadott témában) jelentés (megadott helyzet, szituáció alapján) stb.	fogalmazás megadott témára szabad fogalmazás (esszé) irodalmi fogalmazás stb.

Bárdos Jenő: *Az idegen nyelvi mérés és értékelés elmélete és gyakorlata.* (2002. 228.o.)

ÉRTÉKELŐ SKÁLÁK

Produktív készség lévén, az íráskészség értékelésénél kiemelt jelentőséggel bír az értékelő skála minősége. Lényeges, hogy a skála a tesztspecifikációban meghatározott képességek értékelésére alkalmas, tehát érvényes legyen. Egy jó skála alkalmas az íráskészség értékelésénél elkerülhetetlenül jelen lévő javítói szubjektivitás korlátozására, minimalizálására. E szubjektivitás még tovább csökkenthető, ha két vagy több egymástól független javító értékeli a vizsgadolgozatokat.

A szakirodalom az íráskészséget értékelő skálák három fő fajtáját különbözteti meg: egészes- (holisztikus), analitikus- és egyetlen (vagy több) megfigyelt tulajdonságot kiemelő skála. A teszt célja határozza meg, hogy adott esetben melyik skála a legmegfelelőbb. A holisztikus skála esetében a készséget komplex, szét nem bontható jelenségként értékeljük. (Bárdos 2002. 229.o.) Ebben az esetben az értékeléshez egyetlen skálát használunk, melynek minden szintjét leírjuk. Előnye, hogy gyors értékelést tesz lehetővé. Az analitikus értékelő skálán a feladat megoldásához szükséges komponenseket külön skálán, egyenként értékeljük: pl. tartalom, szókincs, nyelvtan, rendezettség, stílus stb.) Az analitikus értékelés előnye, hogy „képes diagnosztikus képet festeni egy adott készség belső profiljáról... Hátránya, hogy hosszabb időt vesz igénybe, mint a globális értékelés.” (Bárdos 2002. 231.o.)

Hughes (2003. 106.o.) felhívja a figyelmet az analitikus skála kritériumainak lehetséges visszahatására, azaz, hogy várhatóan a skála által pontozott nyelvi komponensek fejlesztése jut nagyobb szerephez a nyelvórán. Az egyetlen (vagy több) megfigyelt tulajdonságot kiemelő skálák⁴ a vizsgálható komponensek közül egynek vagy néhánynak a megoldását értékelik, pl. egy szöveg mennyire hatásosan beszél rá az olvasót valamire, a vizsgázó mennyire sikeres a megadott kommunikatív cél elérésében.

NATO STANAG 6001

A NATO STANAG⁵ 6001 (STANAG), amelyre az egyes országok nyelvvizsgarendszerei épülnek tulajdonképpen egy holisztikus skála, amely a négy nyelvi készséget (beszédértés, beszédkészség, olvasott szöveg értése és íráskészség)

⁴ Primary trait scoring és multi-trait scoring

⁵ Standardisation Agreement: szabványosítási egyezmény

egy öt alapszintet⁶ tartalmazó skálával írja le. A skála meghatározza, hogy az adott nyelvi szinten mire kell képesnek lennie a vizsgázónak. Ez alapján alakítják ki az egyes országok saját nyelvvizsgarendszerük feladatait és pontozási rendszerét.

A továbbiakban a STANAG 2 szint íráskészség skálára szűkítve a kört, nézzük meg, hogy mit kell tudnia a megfelelő szinten lévő vizsgázónak. A szabvány leírása szerint képes egyszerű személyes és rutinszerű hivatalos levelezést folytatni. Képes szakmai témájú ügyszövegeket, jelentéseket, hétköznapi témákról szóló szövegeket írni. Képes tényeket állítani, utasításokat adni, embereket, helyeket, tárgyakat leírni, jelen-, jövő- és múlt idejű eseményeket elbeszélteni teljes, ám egyszerű bekezdésekben. Képes a mondatokat bekezdésekké, a bekezdéseket szöveggé formálni. Gondolatait képes főbb pontok köré szervezni, ugyanakkor előfordulhat, hogy a gondolatok közötti kapcsolat nem mindig világos, vagy egy gondolatról a következőre való áttérés nehézkes. Írása az olyan anyanyelvi számára is érthető, aki nem szokott hozzá külföldiek által írt szövegek olvasásához. Az egyszerűbb, gyakran előforduló nyelvtani szerkezeteket helyesen használja, a ritkább, nehezebb szerkezetekben elkövet hibákat, vagy kerüli használatukat. Szókincshasználata megfelelő, alkalmanként előfordulhat bizonyos lexikai elemek körülírása. Hibái néha befolyásolhatják a jelentést, ugyanakkor írása eléri a kívánt kommunikatív célt. (NATO STANAG 6001 Edition 4)

Sem az eredeti STANAG szintleírás, sem az ennek alapján készült magyarországi STANAG vizsga specifikációja nem határozza meg pontosan az íráskészség vizsgán előforduló általános és szakmai témaköröket. Mindkét dokumentum elsősorban az írás kommunikatív céljának megvalósítására fekteti a hangsúlyt.

A MAGYARORSZÁGI STANAG ÍRÁSKÉSZSÉG VIZSGA

A magyarországi STANAG nyelvvizsga direkt módon teszteli az íráskészséget, mindhárom szinten két irányított fogalmazás megírása a feladat, egyik általános, a másik szakmai témáról. A STANAG 2 vizsga két 180 szavas fogalmazása közül az első „azt teszteli, képes-e a vizsgázó gondolatait általános témáról a szinten elvárt nyelvtan, lexika és kohéziós eszközök alkalmazásával írásban megfogalmazni.” A második „feladat azt teszteli, képes-e a vizsgázó szakmai témáról a szinten elvárt nyelvtan, lexika és kohéziós eszközök alkalmazásával, a katonai dokumentumok szerkesztési szabályainak betartásával, gondolatait írásban világosan kifejezni.” (Akkreditációs anyag 2004. 294.o.) Az írás célját tekintve, az első fogalmazás információközlő szöveg, részleteiben tartalmazhat leírást. Műfaja – Brown hármas tipizálása alapján – a tudományos kategóriába tartozik: fogalmazás megadott témáról. A második feladat műfaja munkával kapcsolatos ügyszöveg (jelentés, feljegyzés, email), az írás célja változatos lehet, akár egyazon szöveg is egyesíthet többféle kommunikatív célt (információközlés, meggyőzés, történet elbeszélése, leírás). A vizsgarendszer kidolgozói a nyelvhasználati igények felmérése során úgy találták, hogy a STANAG 2 nyelvi szinthez kötött beosztásokban szolgálatot teljesítő tisztek és tiszthelyettesek szempontjából autentikus kommunikációs helyzeteket imitálnak a feladatok.

Az írás mechanizmusa szempontjából, Brown tipológiáját alapul véve, mindkét feladat a reagáló és extenzív írásszint kontinuumának mentén helyezkedik el. A szöveg terjedelmét és a feladat típusát (irányított fogalmazás) tekintve a reagáló írásszinthez közelebb, ugyanakkor a feladatok megoldásánál jelentős szerepet játszhatnak a vizsgázó tapasztalatai és kreativitása is. A megadott irányító szempontok figyelembevételével, a vizsgázó nagyfokú szabadságot élvez gondolatai kifejtésében, alátámasztásában és illusztrálásában, ami az extenzív írásszint felé mutat. A szövegek elvárt terjedelme (180 szó) megfelelően hosszú ahhoz, hogy az írás magasabb szintjeinek (felépítés, koherencia) mérése és értékelése is lehetővé váljon.

⁶ 0 – nincs értékelhető nyelvtudás (no proficiency), 1 – alapfok (survival), 2- középfok (functional), 3 – felsőfok (professional), 4 – bármely szakmai feladat ellátására megfelelő (expert), 5 – képzett anyanyelvi nyelvtudásával egyenértékű (highly-articulate native)

A produktív készségek direkt tesztelésénél nagyon nehéz pusztán a vizsgázó nyelvtudását mérni, különösen a STANAG vizsgán is alkalmazott kevésbé kontrollált, szabad feladattípus esetében. Nem lehet a vizsgázó nyelvismeretéről teljes mértékben lefejtteni egyéb képességeit, intelligenciáját, kreativitását, logikus gondolkodását, hiszen a produktum létrejöttében kisebb-nagyobb szerephez jutnak a nyelvtudáson kívüli egyéb kognitív képességek is. Szerepük valamelyest csökkenthető pontos utasításokkal és határozott, szűk mozgásteret nyújtó irányító szempontokkal, ezáltal növelhető a vizsgafeladat érvényessége és megbízhatósága. A STANAG vizsgán minden vizsgázónak ugyanazt a két feladatot kell teljesítenie adott szinten. Azáltal, hogy a vizsga nem biztosít választási lehetőséget, a vizsgázók teljesítménye könnyebben összevethető, ez objektívabb értékelést tesz lehetővé.

Az íráskészség vizsga feladatait analitikus értékelési skála alapján pontozzák. Az értékelés kritériumai: tartalom (kommunikatív cél teljesítése, megadott szempontok figyelembe vétele); nyelvhasználat (nyelvtan, helyesírás); szóhasználat; a szöveg felépítése (szövegkohéziós eszközök alkalmazása, megadott terjedelem betartása, szövegtípus formai és stilisztikai követelményeinek teljesítése). A vizsgázó teljesítményét minden szempont szerint egy 0-5-ig terjedő skálán értékelik. A szakmai témáról írt fogalmazás szóhasználatának értékelése súlyozott, pontszáma duplán számít, azaz maximálisan 10 pont adható rá.

SZAKNYELVI ÍRÁSKÉSZSÉG

Érdekes helyzetet teremthet a szakmai témáról írt fogalmazás tartalmi értékelésnél a vizsgázó szakmai ismereteinek megjelenése (vagy annak hiánya) az idegen nyelvű szövegben. Szaknyelvi vizsgáról lévén szó, bizonyos fokú szakmai háttérismeret szerves részét képezi a vizsga anyagának, hiszen alapvető eleme a szaknyelvi kompetencia fogalmának. A szaknyelvi vizsgán nyújtott teljesítmény a nyelvtudás és a szakmai ismeretek kölcsönhatása révén kell, hogy létrejöjjön. A STANAG nyelvvizsga esetében is ez a cél. „A vizsgarendszer lényege, egyedi sajátossága az idegen nyelvi és speciális szakmai (katonai) tudásszintek differenciált összekapcsolása és mérése. Az államilag elismert NATO STANAG 6001 szaknyelvi vizsga célja a vizsgázó nyelvtudásának felmérésével megállapítani azt, hogy képes-e a célnyelvi szituációban (nemzetközi katonai, szakmai és civil környezetben) megfelelően tevékenykedni.” (Várnainé 2011. 5.o.)

A vizsgarendszer kidolgozói a specifikáció elején leszögezik, hogy a STANAG nem szűk profilú nyelvvizsga, tehát amennyiben nyelvtudása eléri a kívánt szintet, a célcsoport bármely tagja képes megoldani a feladatokat. A célcsoport azonban viszonylag tág és heterogén: a Magyar Honvédség haderőinek tisztjei, tiszthelyettesei, a védelmi szektor köztisztviselői, közalkalmazottai, a tisztjelölt hallgatók stb. Ebből adódóan a produktív készségek direkt mérésére fejlesztett feladatok (irányított fogalmazás szakmai témáról megadott szempontok alapján) a célcsoport tipikusan várható célnyelvi szituációit modellezik, azon belül azonban nem lehetnek túl specifikusak.

ÖSSZEFOGLALÁS

A STANAG vizsgafeladatok fejlesztését megelőzően az Akkreditációs beadvány kidolgozói szükségletelemzést végeztek, melynek során felmérték, hogy melyek azok a leggyakrabban előforduló helyzetek, melyekben a nemzetközi beosztásokban szolgáló magyar tiszteknek és tiszthelyetteseknek feladataik elvégzése során írásban kell kommunikálniuk. Ezek alapján, valamint a produktív nyelvi készségek direkt tesztelésének előnyeit figyelembe véve döntöttek az adott teszttechnika – az irányított fogalmazás - mellett. Annak érdekében, hogy a vizsga a nyelvtanulási folyamat motiváló tényezője legyen, fontos, hogy a nyelvtanuló érezze azt, hogy a vizsgára készülés egybeesik a munkájához szükséges nyelvi készségek fejlesztésével. Ezt más néven a nyelvvizsga látszólagos érvényességének (face validity) nevezik, amely jelentős szerepet játszhat a pozitív visszahatás kialakulásában. A készség közvetlen

tesztelése is várhatóan pozitív visszahatást idéz elő az osztályterekben, hiszen a vizsgára készülés minél több írásmunka elkészítését és értékelését foglalja magában.

Kulcsszavak: íráskészség, NATO STANAG 6001, STANAG 2 szintleírás, értékelő skálák

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bárdos Jenő (2002): *Az idegen nyelvi mérés és értékelés elmélete és gyakorlata*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 963-19-3371-7
- BILC Language Testing Seminar 22 September – 03 October 2008*, course package.
- Brown, H. Douglas (2004): *Language Assessment, Principles and Classroom Practices*, Longman. ISBN 0-13-098834-0
- Hughes, Arthur (2003): *Testing for Language Teachers*, Second Edition, Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-48495-4
- Kontra, Edit H. – Kormos, Judit (2007): *An Introduction to Language Testing for Teachers of English*, Okker Kiadó, Budapest. ISBN 978-963-8088-20-8
- Nábrádi Nóra (2011): *Mennyiben hasonlít a hazai STANAG nyelvvizsga a nemzetközi etalonhoz?* In: *Hadtudományi Szemle*. 2011/2. 99-105.o.
- Nábrádi Nóra (2011): *Mit mér a STANAG 2 hallásértés vizsga?* In: *Hadtudományi Szemle*. IV. évf. 2011/3. 149-156.
- NATO STANAG 6001 vizsgarendszer akkreditációs anyag*, ZMNE Nyelvvizsgaközpont, 2004.
- STANAG 6001 Edition 4 (www.bilc.forces.gc.ca)
- Várnainé dr. Kis Ilona (2011): *Mit jelent a katonai szaknyelvi kommunikáció?* (kézirat) www.uni-nke.hu